

BOEKAANKONDIGING.

Dr. Th. E. de Jonge Cohen, Die Kronenstruktur der unteren Prämolaren und Molaren. Inaug. Dissert. Zürich 1917. (uitg. J. van Boekhoven, Utrecht).

Het vorige jaar is de heer Th. E. de Jonge Cohen aan de Universiteit te Zürich gepromoveerd tot doctor in de tandheelkunde op proefschrift getiteld: »Die Kronenstruktur der unteren Prämolaren und Molaren«. Op deze dissertatie wil ik gaarne hier, zij 't in 't kort, de aandacht vestigen.

Dr. Cohen onderzocht: 2042 eerste praemolaren, 1876 tweede, 1713 eerste molaren, 1860 tweede en 1411 derde, terwijl hij tevens meer dan 200 onderkaken en een groot aantal gipsafdrukken nakeek.

Het materiaal bevindt zich in het museum van het anatomisch instituut der Amsterdamsche Universiteit.

Schr. heeft nu, het kroonrelief dezer tanden bestudeerend, de gevonden verschijnselen steeds zonder hulphypothesen te moeten aannemen kunnen verklaren uit de door Bolk opgestelde dimeertheorie. In het eerste hoofdstuk behandelt hij de praemolaren, in het tweede de molaren. Het eerst wordt de tweede praemolaar beschreven. De hoofdtypen zijn volgens de schrijfwijze van Bolk voor te stellen als $\frac{1 P1}{3D4}$ en $\frac{1 P3}{D4}$ welke schr. sextituberculaire en quintituberculaire noemt. Hij kon nu nagaan, hoe van de oorspronkelijk symmetrische sextituberculaire typen de quintituberculaire afgeleid kunnen worden door reductie van de mesiale bijknobbel van het deuteromeer en een progressie van de distale bijknobbel van 't zelfde odontomeer. Hierbij zijn de z.g. asymmetrisch sextituberculaire praemolaren als overgangsvormen te beschouwen. Uitvoerig en met behulp

van zeer talrijke, duidelijke schemata geeft de schrijver weer hoe de knobbel bij deze verschillende typen liggen en hoe de negen groeven, die Schr. op de praemolarenkroon onderscheidt, verlopen. Nu zijn de tweede praemolaren vaak tweeknobbelig. Uit 't groevenverloop laat zich aantoonen, dat hierbij weer twee soorten te onderscheiden zijn, n.l. tweeknobbelige uit sextituberculaire en tweeknobbelige uit quintituberculaire typen ontstane praemolaren. De drieknobbelige praemolaren zijn tot het quintituberculaire type terug te brengen. De reductie van knobbel 3 wijst volgens Schr. niet op een regressieve ontwikkeling van het deuteromeer, want juist daar, waar quintituberculaire praemolaren aanwezig zijn vindt men ook bij de fronttanden het deuteromeer sterk ontwikkeld (als cingulum). Uit het quintituberculaire type laten zich nu weer door verdere differentiatie van het deuteromeer eenige andere praemolarenkronen afleiden.

Ten slotte bespreekt Schr. een drietal emallijsten op de praemolarenkroon en de oclusierand. Aan de hand van een groot aantal zeer goed geslaagde photo's, welke blijk geven van de groote rijkdom aan variaties van Schrijvers materiaal, behandelt de dissertatie daarna de vormvariaties van P_2 . Bij de photo's vindt men een duidelijke beschrijving.

Na P_2 wordt P_1 behandeld. Naar de meening van den Schr. kan men ook hier weer de kroonreliefs terugbrengen tot het sextituberculaire en quintituberculaire grondtype.

Maar de structuur van de kroon wordt zeer beïnvloed door een viertal factoren, n.l. 1° de zeer geringe ontwikkeling van het deuteromeer. 2° de verdere ontwikkeling van bijknobbels, die meestal maar weinig zelfstandigheid bezitten. 3° de krachtige ontwikkeling van emallijsten en 4° de eigenaardige ontwikkeling van het mesiale kroongebied.

Aan een aantal zeer overzichtelijke schemata toont Schr. hoe de oorspronkelijke structuur ook dan nog te herkennen is, om daarna weer een keurige reeks photo's van vorm-

variaties te geven met bijbehorende verklaring.

In het tweede hoofdstuk komen de molaren aan de beurt.

Bij M_1 zijn de twee hoofdtypen de vijfknobbelige $\left(\frac{P_a P_p 2}{D4} \text{ Bolk}\right)$ en de vierknobbelige $\left(\frac{P_a P_p}{D4} \text{ volgens Bolk}\right)$. Schr. onderscheidt onder de vijfknobbelige weer drie groepen, welke zich onderscheiden door het verloop der z.g. mesiobuccale groeve. Verder beschrijft hij een aantal vereenvoudigingssymptomen, zooals het optreden van den vierknobbelligen vorm $\left(\frac{P_a P_p}{D4}\right)$, waarvan het groeveverloop door mooie schemata duidelijk gemaakt wordt. Op heldere wijze en door zeer talrijke photo's toegelicht, wordt daarna besproken een aantal vormvariaties, (modificaties in den bouw van den oclusierand, optreden van accessorische knobbels). De accessorische knobbels vat Dr. Cohen op als secundair van de hoofdknobbels der odontomeren afgesplitste elementen.

Bij den tweeden molaar grijpen ook in het deuteromeer vereenvoudigingsverschijnselen plaats, welke bij M_1 tot het protomeer beperkt bleven. Schr. meent, dat de eerste molaar steeds zonder twijfel zal kunnen worden herkend van den tweeden, daar de eerste duidelijk het melktandkarakter behouden heeft. (M_1 is volgens Bolk een persisterende melkmolaar!) Lastiger is het M_2 en M_3 van elkander te onderscheiden. In hoofdzaak vond Schr. tusschen M_2 en M_3 overeenstemming in kroonrelief. Ook van M_2 en M_3 worden talrijke vormvariaties afgebeeld en beschreven.

Aan het eind van het omvangrijke werk getuigt een literatuurlijst ervan, dat de Schrijver behalve de strikt noodzakelijke, ook andere litteratuur heeft nagezien.

Vat ik nu mijn indruk van het hier gerefereerde werk samen, dan kan ik die het best vertolken door vier woorden: »een knap stuk werk«.

Met bewonderenswaardigen ijver heeft de Schr. zijn om-

vangrijk materiaal doorgezien en met groote scherpzinnigheid de verschillende gevallen geordend en met elkaar in verband gebracht, zoodat hij erin slaagde ze te verklaren uit Bolk's dimeertheorie. Zijn beschrijving is kort, maar helder. Dat niettegenstaande de genoemde kortheid het werk een respectabelen omvang heeft ligt voor een groot deel aan de zeer talrijke, mooi uitgevoerde photo's, die in den tekst ingevoegd zijn. Het werk is bovendien door zeer talrijke tekstfiguren verduidelijkt. Het geheel maakt een prettigen indruk.

Het verwondert me dan ook niet, dat men in Zürich den schrijver van een dergelijke dissertatie, den doctors-titel heeft waardig gekeurd. De studie van dit degelijk en wetenschappelijk werk kan den tandartsen, die belang stellen in de vormvariëaties der tanden en hun verklaring, ten zeerste worden aanbevolen.

MARTIN W. WOERDEMAN.
(Amsterdam).
